

Univerzitet u Sarajevu
S e n a t

PRAVILA STUDIRANJA
ZA DRUGI (II) CIKLUS STUDIJA
na Univerzitetu u Sarajevu

Juni 2008. godine

Na osnovu člana 67. Zakona o visokom obrazovanju - Prečišteni tekst („Službene novine Kantona Sarajevo, broj 9/07) i člana 167. Statuta Univerziteta u Sarajevu, Senat Univerziteta u Sarajevu je, na sjednici održanoj dana 18. 06. 2008. godine, donio

PRAVILA STUDIRANJA ZA DRUGI (II) CIKLUS STUDIJA NA UNIVERZITETU U SARAJEVU

I OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilima bliže se reguliše organizacija i realizacija drugog ciklusa studija i to: organizacija studija, način upisa, trajanje studija, postupak ispitivanja i ocjenjivanja, uslovi i postupak provođenja završnog rada i druga relevantna pitanja od značaja za drugi ciklus studija na Univerzitetu u Sarajevu (u daljem tekstu: Univerzitet).

Član 2.

Ovim pravilima se osigurava veća efikasnost studija, kao i realizacija smjernica Bolonjskog procesa: smanjenje dužine studiranja u odnosu na dosadašnju praksu, povećanje mobilnosti studenata i nastavnika, povećanje kvaliteta studiranja na principima kompetitivnosti u predavanjima i istraživanju, sprovođenje unutrašnje reforme pojedinih disciplina (odnos kvantiteta i kvaliteta) modularnim sistemom, te osiguranje efikasne i vrste povezanosti gradiva u dostizanju željenog cilja definisanog programom drugog ciklusa studija. Sistemom osiguranja kvaliteta osigurava se minimum zahtjeva za kvalitet studija.

Član 3.

Ovim pravilima se stvara okvir kojim će se obezbijediti dostizanje slijedećih sposobnosti studenata:

- a) posjedovanje znanja i razumijevanja baziranih, te proširenih i/ili uznapredovanih u odnosu na I ciklus studija (baccalaureat), uz stvaranje osnove ili mogućnosti za originalan pristup u razvijanju i/ili primjeni ideja, esto unutar naučnog konteksta;
- b) primjene znanja i razumijevanja, te rješavanja problema u novim, nepoznatim situacijama unutar šireg (ili multidisciplinarnog) konteksta u svom području studija;
- c) integriranja znanja i rukovođenja kompleksnostima, te formuliranje sudova uz nepotpune ili ograničene informacije, ali uz refleksije društvene i etičke odgovornosti vezane za primjenu njihovih znanja i procjena;
- d) da mogu komunicirati svojim zaključcima, te ih racionalno poduprijeti znanjem, jasno i nedvosmisleno, sa specijalistima i nespecijalistima;
- e) da nastave studij koji vodi višem stupnju autonomnosti.

II UPIS NA DRUGI CIKLUS STUDIJA

Član 4.

Upis na drugi ciklus studija vrši se na osnovu javnog konkursa koji objavljuje Univerzitet ili internog, odnosno javnog konkursa koji može objaviti samostalno svaki fakultet ili akademija Univerziteta, o čemu odluku donosi Senat Univerziteta.

Broj studenata za upis na drugi ciklus studija utvrđuje Upravni odbor Univerziteta, na prijedlog Senata Univerziteta, a po prethodno pribavljenom mišljenju fakulteta, odnosno akademija Univerziteta.

Konkurs se raspisuje najkasnije 30 dana prije početka nastave drugog ciklusa.

Konkurs se objavljuje u dnevnom listu koji izlazi u Bosni i Hercegovini i na web stranici Univerziteta.

član 5.

Pravo upisa na drugi ciklus studija imaju kandidati sa završenim prvim ciklusom studija.

Bliže uslove za upis kandidata iz prethodnog stava utvrđuju fakulteti, odnosno akademije Univerziteta u Sarajevu.

Kandidat koji je ispunio uslov iz stava 1 ovog člana ima pravo upisa i na programe iz drugih oblasti koje se razlikuju od oblasti studijskog programa prvog ciklusa studija koji je završio, pod uslovima koje na prijedlog fakulteta, odnosno akademije koji realizuju studijski program, utvrdi Senat Univerziteta.

član 6.

Kandidat je za upis obavezan podnijeti prijavu i priložiti dokumente predviđene konkursom.

U slučaju da je broj prijavljenih kandidata veći od broja utvrđenog u konkursu, izbor kandidata koji su stekli pravo za upis, vrši se na konkurentskoj osnovi u skladu sa rezultatima postignutim na prvom ciklusu studija.

Rezultati koji se vrednuju kod rangiranja su postignute ocjene u toku studija i dužina trajanja studija.

Rangiranje se vrši nakon provedenog postupka bodovanja.

Bodovanje se vrši tako što se ocjenama u skladu sa (E)CTS skalom dodjeljuje:

- ocjeni A 10 bodova
- ocjeni B 9 bodova
- ocjeni C 8 bodova
- ocjeni D 7 bodova
- ocjeni E 6 bodova

Dodijeljeni broj bodova množi se sa odgovarajućim brojem (E)CTS bodova za svaki predmet pojedinačno i tako dobiveni proizvodi se sabiraju.

Konačni broj bodova se određuje tako što se dobiveni zbir prvo podijeli sa ukupnim brojem bodova na studijskom programu, a zatim i sa brojem semestara provedenim na prvom ciklusu studija.

Fakulteti, odnosno akademije mogu propisati i dodatni kriteriji za rangiranje kandidata (adekvatne nagrade, ispit, priloženi radovi i sl.).

Kona an broj bodova se utvr uje sabiranjem bodova po svim kriterijima navedenim u stavu 7 i 8 ovog lana.

lan 7.

Postupak rangiranja provodi Komisija za upis studenata koju obrazuje nastavno-nau no vije e fakulteta, odnosno nastavno-umjetni ko vije e akademije.

Predsjednik Komisije je prodekan za nastavu fakulteta, odnosno akademije i/ili nastavnik odgovaraju e nau ne ili umjetni ke oblasti.

lan 8.

Kandidati sa istim brojem bodova imaju jednako pravo upisa.

Rezultati konkursa objavljuju se na oglasnoj tabli i web stranici Univerziteta, odnosno fakulteta ili akademije.

Kandidat koji smatra da postupak rangiranja nije pravilno proveden, ima pravo prigovora Komisiji za upis studenata u roku od 48 sati od objavljivanja rang liste na oglasnoj tabli, kao i pravo na uvid u dokumentaciju drugih kandidata.

Odluka po prigovoru iz stava 3 ovog lana mora se donijeti u roku od 48 sati od podnošenja prigovora.

Odluka se saopštava podnosiocu prigovora i objavljuje na oglasnoj tabli Univerziteta i fakulteta, odnosno akademije.

lan 9.

Komisija za upis kona ni izvještaj o rezultatima upisa studenata dostavlja nastavno-nau nom vije u fakulteta, odnosno nastavno-umjetni kom vije u akademije, koje usvaja kona nu rang listu.

lan 10.

Kandidat je ostvario pravo na upis ukoliko se nalazi na rang listi do broja koji je konkursom predvi en za upis.

Kandidat koji je ostvario pravo na upis, a u predvi enom roku nije izvršio upis, gubi pravo upisa, a umjesto njega pravo na upis sti e sljede i kvalifikovani kandidat na rang listi.

lan 11.

Student sa Univerzitetom zaklju uje ugovor o studiranju, kojim se bliže utvr uju njihova me usobna prava i obaveze.

lan 12.

Strani državljani imaju pravo upisa na studij drugog ciklusa pod jednakim uslovima kao i državljani Bosne i Hercegovine, uz prethodno izvršenu nostrifikaciju diplome.

III ORGANIZACIJA DRUGOG CIKLUSA STUDIJA

lan 13.

Univerzitet, odnosno fakultet ili akademija Univerziteta organizuju i realizuju drugi ciklus studija iz oblasti za koje su akreditovani.

Drugi ciklus studija organizuje se i izvodi za akademske studijske programe koji daju pravo na sticanje akademske titule i zvanja magistra za određenu oblast.

lan 14.

Studijski programi drugog ciklusa studija podijeljeni su na studijske godine i semestre.

U skladu sa evropskim sistemom prenosa bodova (E)CTS obim studijskog programa iznosi 60 (E)CTS bodova u jednoj studijskoj godini, odnosno 30 (E)CTS bodova u jednom semestru. Broj studijskih bodova za pojedini predmet određuje se prema ukupnom opterećenju studenta (teorijska i/ili praktična nastava, vježbe, seminari i sl.), vremenu rada studenta na samostalnim zadacima (doma i zadaci, projekti, seminarski radovi i sl.) i vremenu za učenje kod pripreme za provjeru znanja i ocjenjivanja (testovi, završni ispit i sl.).

Završni rad na drugom ciklusu studija vrednuje se do 30 (E)CTS bodova.

lan 15.

Student ima pravo da u toku studija provede određeno vrijeme (semestar ili studijsku godinu) na srodnoj ustanovi visokog obrazovanja u zemlji ili inostranstvu, posredstvom međunarodnih programa za razmjenu studenata, na osnovu bilateralnih ugovora koje zaključuje Univerzitet ili na prijedlog studenta po prethodno pribavljenoj saglasnosti fakulteta, odnosno akademije.

Na ini provodjenja mobilnosti studenata utvrđeni su Statutom Univerziteta.

lan 16.

Na druga pitanja vezana za organizaciju nastave i na in nastavnog rada, te za prava i obaveze studenta tokom studija, a koja nisu regulisana ovim Pravilima, primjenjivati se Statut Univerziteta i Pravila studiranja za prvi ciklus studija na visokoškolskim ustanovama Univerziteta u Sarajevu.

Zajedni ki/multidisciplinarni studijski program

lan 17.

Univerzitet može organizovati i izvoditi studij drugog ciklusa iz jedne ili više naučnih, odnosno umjetničkih oblasti, na dva ili više fakulteta, odnosno akademija Univerziteta ili zajedno sa drugom visokoškolskom ustanovom iz zemlje ili inostranstva, uz saglasnost matičnog fakulteta, odnosno akademije (u daljem tekstu: zajednički studijski program).

Zajednički studijski program mogu organizovati fakulteti, odnosno akademije iz naučnih odnosno umjetničkih oblasti za koje su matične.

Odluku o organizovanju zajedni kog studijskog programa donosi Senat Univerziteta. Odlukom o organizovanju zajedni kog studijskog programa utvrđuju se sva pitanja za ovaj studij, a posebno program studija, na in organizacije studija, te akademska titula i zvanje koje se stiče završetkom studija.

Predlaga i zajedni kog studija utvrđuju program, koji je usvojen od strane nadležnih tijela svih u esnika u programu.

lan 18.

Organizatori zajedni kog studijskog programa zakljućuju ugovor kojim se regulišu:

1. uvjeti i na in realizacije nastave,
2. procedure odobravanja i odbrane završnog rada,
3. korištenje prostora i opreme,
4. uvjeti stjecanja i raspoređivanja sredstava,
5. rukovo enje studijem,
6. kod koga e se voditi evidencija o studentu (upis, izdavanje uvjerenja, diploma i sl.),
7. i druga prava i obveze organizatora zajedni kog studijskog programa.

IV TRAJANJE DRUGOG CIKLUSA STUDIJA

lan 19.

Drugi ciklus studija u pravilu traje jednu ili dvije godine ijim završetkom se stiče 60 ili 120 (E)CTS bodova, a u zbiru sa prvim ciklusom studija iznosi 300 (E)CTS bodova.

V STRUKTURA STUDIJSKOG PROGRAMA

lan 20.

Studijski program drugog ciklusa studija sadrži op e i posebne uslove koje student mora da zadovolji za sticanje odre enog znanja na drugom ciklusu studijskog programa o stepenu, i to:

1. prikaz predmeta (kurseva) sistematizovanih po studijskim godinama, semestrima i pripadnosti obaveznim zajedni kim predmetima (nau na baza, fundamentalni i stru ni predmeti), izbornim stru nim predmetima i slobodnim izbornim predmetima;
2. broj sati individualnog optere enja studenta po predmetu (kursu);
3. broj (E)CTS bodova za svaki predmet (kurs);
4. profesionalni status nakon završetka studija;
5. druge oblike nastave namijenjene sticanju i usavršavanju profesionalnih znanja i vještina (seminari, projekti, prakti ni rad i sl.);
6. prikaz obaveznih uslova za poha anje nastave i polaganje predmeta (kurseva);
7. prikaz modula ukoliko je nastava organizovana na takav na in;
8. prikaz završnog rada sa brojem (E)CTS bodova i planiranim terminima za po etak i završetak njihove izrade.

Studijski program se prikazuje u obliku tabela ili dijagrama, sa posebno nazna enim obaveznim uslovima za prelazak izme u pojedinih studijskih programa drugog ciklusa studija.

Podaci o predmetu sadrže:

1. naziv predmeta i odgovaraju u šifru za lakšu identifikaciju predmeta;
2. kratak opis programa predmeta koji omogućava razumijevanje njegovog sadržaja od strane studenata;
3. procjenu nivoa predmeta, što podrazumijeva jasnu naznaku potrebnih prethodnih znanja (uz navođenje predmeta koje treba prethodno položiti i preporuku literature koju treba koristiti za pripremu), postavljenih ciljeva i liste stručne literature;
4. ime(na) nastavnika i saradnika;
5. metod nastave i savlađivanja gradiva – predavanja, konsultacije, vježbe, laboratorijske vježbe, seminari, terenski rad, tutorijal i sl., sa brojem nedjeljnih sati i ukupnom broju nedjelja trajanja određene aktivnosti;
6. način polaganja i trajanja ispita - oblici provjere znanja tokom nastave, njihova ujednačenost i vrednovanje praktičnog rada i drugih oblika individualnog rada (seminarski radovi, projekti i drugo), način i termini polaganja ispita;
7. posebnu naznaku predmeta na kojima se nastava izvodi na nekom od stranih jezika;
8. (E)CTS studijske bodove predviđene za određeni predmet, u skladu sa općim postavkama (E)CTS-a, uz naznaku broja studijskih bodova za bitne aktivnosti predviđene programom predmeta.

član 21.

Nastavnici koji učestvuju u realizaciji nastave na drugom ciklusu studija, obavezni su najkasnije nakon završetka prvog semestra studija, predložiti nastavno-naučno vijeće u jedan ili više naslova tema za izradu završnog rada sa odgovarajućim obrazloženjem.

Oblast (teme) završnog rada drugog ciklusa se bira iz područja studijskog programa drugog ciklusa studija. Na zahtjev prodekana za nastavu odsjeci (katedre) dostavljaju listu ponuđenih tema sa imenima mentora, nakon završetka prvog semestra studija.

Ponuđene teme se javno oglašavaju na oglasnoj tabli i web stranici fakulteta, odnosno akademije.

VI MENTOR, PRIJAVA I ODBRANA ZAVRŠNOG RADA

član 22.

Mentor završnog rada je predmetni nastavnik iz oblasti se radi završni rad.

Za završni rad koji se sastoji iz više segmenata ili koji uključuje i praktični/umjetnički rad mogu se odrediti dva mentora od kojih je jedan predmetni nastavnik oblasti iz koje se brani završni rad.

Mentor vodi kandidata u njegovom teorijskom i istraživačkom radu i pruža mu pomoć u cjelokupnom procesu izrade završnog rada.

Zahtjev za promjenu mentora rješava nastavno-naučno/nastavno-umjetničko vijeće fakulteta, odnosno akademije.

član 23.

Student bira temu završnog rada nakon završetka prvog semestra, a najkasnije do početka posljednjeg semestra.

Izabranu temu student pismeno prijavljuje putem formulara kojeg propisuje fakultet, odnosno akademija.

Prodekan za nastavu i rukovodilac odsjeka, katedre/smjera odgovoran je za pravilnost postupka izbora tema za izradu završnog rada drugog ciklusa studija.

Nastavno-nau no vije e fakulteta, odnosno Nastavno-umjetni ko vije e akademije usvaja listu tema sa kandidatima i mentorima najkasnije do po etka drugog semestra drugog ciklusa studija i javno je oglašava na plo i i web stranici organizacione jedinice Univerziteta.

Nastavno-nau no vije e fakulteta, odnosno nastavno-umjetni ko vije e akademije na istoj sjednici imenuje Komisiju za ocjenu i odbranu završnog rada (u daljem tekstu Komisija).

Komisija iz stava 5 ovog lana ima, u pravilu, predsjednika i dva lana, odnosno njihove zamjenike. Jedan od lanova komisije je i mentor.

lan 24.

Za izabranu temu student podnosi pismenu prijavu koja sadrži:

- naziv fakulteta, odnosno akademije (odsjeka/katedre),
- ime mentora,
- naziv teme (oblast),
- obrazloženje teme.

lan 25.

Završni rad je samostalan rad u kojem student obra uje odabranu temu primjenom nau nih i stru nih metoda, te dokazuje da je savladao nastavni plan i program studija, stekao potrebno znanje i osposobio se za njegovu primjenu.

Završni rad na akademijama sastoji se i od izvedbe umjetni kog projekta ili od umjetni kog djela (slikarstvo, vajarstvo, pozorište, film i sl.), a koje treba biti samostalno stru no-umjetni ko ostvarenje.

Pored zahtjeva iz stava 1 ovog lana, student u završnom radu treba da pruži dokaze da se uspješno koristi metodama u stru nom ili nau nom, odnosno umjetni kom radu, u izlaganju rezultata istraživanja, kao i da je osposobljen da izvodi zaklju ke na osnovu tako realizovanih istraživa kih zadataka.

Rezultati izneseni u završnom radu treba da predstavljaju doprinos:

- sistematizaciji nau nih ili stru nih, odnosno umjetni kih zadataka i postoje ih rješenja za odre enu oblast;
- rješavanju aktuelnog nau nog ili stru nog, odnosno umjetni kog zadatka koji je postavljen kao cilj rada;
- primjeni postoje ih nau nih ili stru nih, odnosno umjetni kih dostignu a u rješavanju kompleksnog stru nog zadatka.

lan 26.

Završni rad se može predati tek nakon položenih svih ispita i izvršenih svih drugih obaveza predvi enih studijskim programom.

lan 27.

Završni rad treba, po pravilu, da bude korektno jezički, stilski i tehnički oblikovan u skladu sa savremenom metodologijom, tehnikom i tehnologijom izrade publikacija, što utvrđuje posebno svaki fakultet, odnosno akademija.

lan 28.

Student nakon završetka rada podnosi pismeni zahtjev za ocjenu i odbranu završnog rada Studentskoj službi fakulteta, odnosno akademije, po pravilu po završetku nastave u završnom semestru ili u periodu održavanja završnih ispita.

Zahtjev sadrži:

- prijavu;
- pismenu saglasnost mentora da rad ispunjava kriterije navedene u obrazloženju teme;
- tri primjerka rada (nekorisna);
- izvještaj iz službene evidencije o ispitima i (E)CTS bodovima kandidata.

lan 29.

Dokumentacija iz lana 28. stav 2 ovog pravilnika dostavlja se Komisiji iz lana 23. stava 5 zajedno sa odlukom o imenovanju ove Komisije.

lan 30.

Komisija je dužna da sačinjava i dostavi Izvještaj o završnom radu (kratki prikaz rada: postavljeni cilj, primijenjene metode, dobiveni rezultati i zaključci o realizovanim istraživanjima), sa prijedlogom nastavno-naučnom, odnosno nastavno-umjetničkom vijeću, u roku od 20 dana od dana prijema.

Nastavno-naučno, odnosno nastavno-umjetničko vijeće donosi odluku o izvještaju Komisije i prihvatanju ili neprihvatanju završnog rada, najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja izvještaja Komisije.

Kod završnog rada na akademijama Komisija može napraviti i pregled umjetničkog rada radi obezbjeđenja uvida da li praktični dio zadovoljava sve bitne propisane elemente za prihvatanje rada.

Prilikom pregleda rada Komisija može studentu vratiti rad na doradu i dopunu i odrediti kratak rok u kojem tu obavezu treba da izvrši.

lan 31.

Ukoliko Komisija, odnosno nastavno-naučno/nastavno-umjetničko vijeće odbije završni rad, student može izvršiti ispravke završnog rada u skladu sa primjedbama ili podnijeti novu prijavu teme završnog rada, u roku od 30 dana od dana prijema odluke o odbijanju.

lan 32.

Student može pristupiti odbrani završnog rada po isteku najmanje sedam dana od dana kada je nastavno-naučno/nastavno-umjetničko vijeće organizacione jedinice Univerziteta donijelo odluku o usvajanju izvještaja Komisije, odnosno prihvatilo završni rad.

Obavijest o usvajanju izvještaja i datumu odbrane završnog rada dostavlja se studentu i objavljuje na oglasnoj tabli organizacione jedinice.

lan 33.

Nakon usvajanja Izvještaja završni rad se predaje u pet primjeraka, ukori en u tvrde korice.

Studentu se izdaje potvrda o datumu prijema predanog završnog rada.

lan 34.

Odbrana završnog rada pred Komisijom ima sljede i tok:

- Predsjednik Komisije otvara postupak odbrane završnog rada, iznosi podatke o studentu, naslovu rada, vremenu izrade i mentoru;
- Student predstavlja svoj rad, uz obrazloženje cilja, zadataka, metoda izrade, dobivenih rezultata, diskusije rezultata i zaključaka;
- članovi Komisije postavljaju pitanja i komentarišu rezultate rada;
- Predsjednik Komisije dozvoljava prisutnima u publici da postavljaju pitanja ili komentarišu rezultate završnog rada;
- Ako je potrebno Komisija se povla i radi donošenja odluke;
- Predsjednik Komisije, nakon provedenog postupka, saopštava studentu odluku Komisije.

Formular odbrane završnog rada utvr uje fakultet, odnosno akademija na kojima se rad brani.

Odbrana završnog rada, koja se sastoji iz prakti nog i pisanog dijela može se realizirati u dva dijela, ali u roku koji ne može biti duži od sedam dana nakon izvo enja prakti nog rada.

Ako se završni rad sastoji od dva dijela (prakti ni izvedbeni i pisani rad) student prvo izvede prakti ni dio, a zatim pristupi usmenoj odbrani pisanog rada.

U toku odbrane završnog rada vodi se zapisnik.

lan 35.

Završni rad i odbrana su javni.

lan 36.

Senat Univerziteta utvr uje datum sve ane promocije dodjele diploma o završenom drugom ciklusu studija.

Do dodjeljivanja diplome, izdaje se uvjerenje o završenom drugom ciklusu studija u kojem se navodi da je privremenog karaktera.

VII ISPRAVE I EVIDENCIJE O STUDIJU

lan 37.

Student koji je položio sve ispite predvi ene za upisani studijski programa drugog ciklusa studija, odbranio završni rad i ispunio sve ostale obaveze propisane Statutom Univerziteta i ovim Pravilima, sti e odgovaraju i stepen, odnosno diplomu završenog drugog ciklusa studijskog programa.

Uz diplomu se obavezno izdaje i dodatak diplomi radi detaljnog uvida u nivo, prirodu, sadržaj, sistem i pravila studiranja i postignute rezultate tokom studija.

lan 38.

Student koji odbrani završni rad upisuju se u matičnu knjigu diplomiranih studenata ili magistara.

VIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

lan 39.

Ova Pravila primjenjuju se na studijske programe drugog ciklusa koje izvođene po inje od studijske 2008/09. godine.

lan 40.

Ova Pravila stupaju na snagu 16.07.2008. godine, a primjenjivati će se po ev od školske 2008/2009. godine.

Rektor

Prof. dr. Faruk Čaklović

Broj: 0101-1-3373/08
Datum: 18. juni 2008. godine